

Strasbourg, den 7.6.2016
COM(2016) 377 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Handlingsplan om integration af tredjelandsstatsborgere

1. INDLEDNING

De europæiske samfund er og vil fortsat blive stadig mere mangfoldige. I EU bor der nu 20 millioner tredjelandstatsborgere, og de udgør 4 % af den samlede befolkning i EU¹. Menneskers mobilitet - som kan være af forskellig grad og af forskellige grunde - vil være et fremtrædende element i det 21. århundrede, både for EU og på globalt plan; det betyder, at EU er nødt til at gear op, ikke alene med hensyn til at styre migrationsstrømmene, men også hvad angår integrationspolitikkerne for tredjelandstatsborgere².

EU har allerede i flere år støttet medlemsstaterne i deres arbejde med integrationspolitikkerne. I 2014 bekræftede Rådet (retlige og indre anliggender) på ny EU's **fælles grundprincipper for politikken for integration af indvandrere** fra 2004, som indeholder en fælles tilgang til integrationen af tredjelandstatsborgere inden for EU³. I 2011 fremlagde Kommissionen en europæisk dagsorden⁴ for integration af tredjelandstatsborgere og opfordrede til en styrket og sammenhængende tilgang til integration på tværs af de forskellige politikområder og myndighedsniveauer. I løbet af disse år har mange medlemsstater udviklet deres egne integrationspolitikker afhængigt af deres nationale kontekst, og EU har spillet en vigtig rolle som støtte for nogle af disse tiltag.

Men til trods for den indsats, der er gjort, klarer tredjelandstatsborgere i hele EU sig fortsat dårligere end EU-borgere med hensyn til beskæftigelse, uddannelse og social inklusion⁵. Samtidigt viser visse nylige foranstaltninger, der er truffet for at forbedre forvaltningen af det store antal personer med behov for beskyttelse, som EU i øjeblikket står over for, herunder foranstaltninger vedrørende omfordeling og genbosætning⁶, at de medlemsstater, der har mindre erfaring med integration, skal udvikle effektive integrationsstrategier.

Indsatsen med at sikre, at alle, der med rette og lovligt opholder sig i EU, uanset opholdets varighed kan deltage og bidrage i de europæiske samfund, er afgørende for velfærdet, velstanden og samhørigheden fremover. I en tid, hvor man kan konstatere voksende diskrimination, fordomme, racisme og fremmedhad, er det af juridiske, moralske og økonomiske årsager bydende nødvendigt at opretholde EU's grundlæggende rettigheder, værdier og frihedsrettigheder og fortsat generelt søge at skabe et samfund med større samhørighed. Alle medlemsstaterne har interesse i, at der opnås en vellykket integration af statsborgere fra tredjelande.

Ved at investere ressourcer og energi i integrationspolitikkerne i dag bidrager man til at gøre Europa til et mere velstående, samhörigt og inklusivt samfund på lang sigt. I den europæiske dagsorden for migration⁷ understreges behovet for effektive integrationspolitikker for tredjelandstatsborgere. I lyset af de nuværende udfordringer på migrationsområdet, og som

---

¹ Se: Eurostat (2015).

² Denne handlingsplan omfatter integrationen af migranter, herunder flygtninge, som er statsborgere i lande uden for EU, og som lovligt opholder sig i EU. Den vedrører ikke de statsborgere i EU-medlemsstater, der har baggrund med migration fra et tredjeland via deres forældre eller bedsteforældre, eller EU-borgere, der har udøvet deres ret til fri bevægelighed, og disses familiemedlemmer.

³ Se: Rådets konklusioner på samlingen i Rådet for Retlige og Indre Anliggender den 5. og 6. juni 2014: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/82745.pdf.

⁴ Se: KOM(2011) 455 endelig af 20.7.2011.

⁵ Se Eurostats data: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migrant_integration_statistics_-_overview og OECD/European Union (2015), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*: <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>.

⁶ Se også Kommissionens rapporter om omfordeling og genbosætning: COM (2016) 165 final, COM (2016) 222 final, COM (2016) 360 final.

⁷ Se: COM(2015)240 final af 13.5.2012.

bebudet i meddelelsen af 6. april 2016⁸, er tiden nu inde til at revurdere og styrke den fælles tilgang for alle politikområder og med inddragelse af alle relevante aktører — herunder EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer. Dette støttes også af Europa-Parlamentet i dets beslutning af 12. april 2016, hvori der bl.a. opfordres til fuld deltagelse og tidlig integration af alle tredjelandsstatsborgere, herunder flygtninge⁹.

I artikel 79, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde fastsættes det, at mens kompetencen for integration primært ligger hos medlemsstaterne, kan EU fastsætte foranstaltninger, der kan fremme og støtte medlemsstaternes indsats med henblik på at fremme integration af tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt på deres område; EU spiller således en vigtig rolle med hensyn til at støtte, stimulere og koordinere medlemsstaternes tiltag og politikker på dette område. I den nuværende situation står mange EU-medlemsstater over for nogenlunde de samme udfordringer, og EU kan tilføre merværdi gennem den strukturelle støtte, det yder. Denne handlingsplan udgør en fælles politisk ramme, der skal hjælpe medlemsstaterne med at videreudvikle og styrke deres nationale integrationspolitikker for migranter fra tredjelande; der gøres rede for den politiske, operationelle og finansielle støtte, Kommissionen yder for at støtte dem i deres bestræbelser.

2. UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I FORBINDELSE MED INTEGRATION

Forskningen tyder på, at tredjelandsstatsborgere fortsat støder på barrierer i uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og i forbindelse med at få adgang til en anstændig bolig¹⁰. De er i højere grad i risiko for fattigdom eller social udstødelse end medlemsstatens egne statsborgere, også selv om de er i beskæftigelse. Børn er udsat for en særlig høj risiko for fattigdom.

Som Kommissionen påpegede det i sin meddelelse af 7. april 2016¹¹ skal der i de nationale økonomiske og sociale politikker tages højde for den nylige tilstrømning af migranter og flygtninge fra tredjelande, navnlig for at dække deres umiddelbare behov og deres integration på arbejdsmarkedet og i samfundet. Dette vil være en udfordring for mange medlemsstater, men med de rette betingelser for en hurtig og vellykket integration giver det også muligheder, især for medlemsstater, hvor der sker demografiske ændringer. Det gælder bl.a. økonomiske muligheder, da erfaringen viser, at tredjelandsstatsborgere har en positiv finanspolitisk

---

⁸ Se: COM(2016) 197 final af 6.4.2016.

⁹ Se: Europa-Parlamentets beslutning af 12. april 2016 om situationen i Middelhavet og behovet for en holistisk EU-tilgang til migration (2015/2095(INI)).

¹⁰ I 2015 var tredjelandsstatsborgernes beskæftigelsesfrekvens 12,4 procentpoint lavere end for værtslandenes statsborgere, og for kvinderne var satserne særligt lave. Migranter fra tredjelande er ofte underbeskæftigede, selv når de har en universitetsuddannelse. Forekomsten af utilstrækkelig uddannelse er dobbelt så høj blandt første generation af migranter (42 %) som for studerende med indenlandsk fødte forældre (20 %) og stadig også høj for anden generation (indenlandsk fødte med udenlandsk fødte forældre) (34 %). I 2014 var 49 % af tredjelandsstatsborgerne i risiko for fattigdom eller social udstødelse sammenlignet med 22 % blandt medlemsstatens egne statsborgere. 18,2 % af de unge, der ikke er født i EU, led under alvorlige materielle afsavn. Tredjelandsstatsborgere havde større sandsynlighed for at bo i en overbefolket husstand end den indenlandsk fødte befolkning.

¹¹ Se: Det europæiske semester 2016: Vurdering af fremskridtene med strukturreformer, forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer og resultater af de dybdegående undersøgelser i henhold til forordning (EU) nr.1176/2011 (COM(2016) 95 final/2).

nettoeffekt, hvis de hurtigt er blevet integreret, hvilket starter med en tidlig integration i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet¹².

Hvis man ikke frigør potentialet for tredjelandsstatsborgere i EU, vil der opstå et enormt ressourcespild, både hvad angår de berørte personer selv og mere generelt i vores økonomi og samfund¹³. Der er klar risiko for, at omkostningerne ved manglende integration vil blive langt højere end omkostningerne ved investeringer i integrationspolitik.

De individuelle integrationsbehov er vidt forskellige afhængigt af de pågældende personers grund til at komme til EU og opholdets forventede varighed samt deres færdigheder, uddannelse og erhvervs erfaring. Højt kvalificerede tredjelandsstatsborgere, der flytter af økonomisk årsager, vil ofte nyde godt af en vis integrationsstøtte fra deres arbejdsgivere, f.eks. sprogundervisning, og af det netværk, som arbejdsmiljøet giver. Andre tredjelandsstatsborgere får måske ikke den form for støtte. Nyankomne flygtninge står især over for specifikke problemer såsom sårbarhed som følge af traumer, de har lidt, manglende dokumentation, bl.a. med hensyn til kvalifikationer, inaktivitet før og under asylproceduren¹⁴, men også kulturelle og sproglige barrierer og risici for stigmatisering på uddannelsesområdet og på arbejds- og boligmarkedet, som ikke kun er begrænset til flygtninge.

De tiltag, der gøres for at støtte integrationen af tredjelandsstatsborgere, skal og må ikke være på bekostning af tiltag, der kommer andre sårbare eller dårligt stillede grupper eller minoriteter til gode. En samordnet indsats for at integrere tredjelandsstatsborgere er og bør være en integreret del af bestræbelserne på at modernisere og opbygge inklusive social-, uddannelses-, arbejdsmarkeds-, sundheds- og ligestillingspolitikker med henblik på at give alle meningsfulde muligheder for at deltage i samfundet og økonomien. Den nye dagsorden for nye færdigheder for Europa¹⁵ tager sigte på at styrke den menneskelige kapital og beskæftigelsesegnheden i Europa og derved bidrage til EU's generelle konkurrenceevne. Samtidig kan man med specifikke målrettede foranstaltninger imødekomme integrationsbehovene hos grupperne af migranter fra tredjelande, uanset om de er ankommet for nylig og har ret til at blive i EU, eller om de har været i EU i nogle år¹⁶.

3. OPBYGNING AF SAMHØRIGE SAMFUND

Når der udvikles effektive integrationspolitikker, både for de tredjelandsstatsborgere, der er ankommet for nylig og har ret til at blive i EU, og for dem, som har været i EU i længere tid, er der tale om at investere på lang sigt. Effektive og retfærdige integrationsforanstaltninger kræver tilstrækkelige politiske, sociale og finansielle investeringer, der vil gavne alle samfundene på lang sigt.

---

¹² Se f.eks. OECD, *The Fiscal Impact of Immigration in OECD Countries*, i "International Migration Outlook 2013" og Europa-Kommissionens politikanalyse *Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities* 2016.

¹³ Se: Dokument offentliggjort af Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Økonomiske og Finansielle Anliggender: "[An Economic Take on the Refugee Crisis](#)".

¹⁴ Medlemsstaterne har særlige forpligtelser i henhold til EU-retten — navnlig i henhold til direktivet om modtagelsesforhold (2013/33/EU) og direktivet om anerkendelse (2011/95/EU) — til at sikre asylansøgerne ordentlige modtagelsesforhold fra starten, sikre dem lige adgang til arbejdsmarkedet og lette adgangen til beskæftigelse, når der meddeles beskyttelsesstatus, samt sikre lige behandling for så vidt angår anerkendelse af eksamensbeviser og sørge for særlig hjælp.

¹⁵ Se: En ny dagsorden for færdigheder for Europa: En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesegnhed og konkurrenceevnen (COM(2016) 381), endnu ikke offentliggjort.

Erfaringen viser, at integrationspolitikkerne fungerer bedst, når de fokuserer på at sikre sammenhængende systemer, der fremmer alles deltagelse og autonomi i samfundet — både tredjelandstatsborgerne og de samfund, hvor de bosætter sig. Dette betyder, at integration ikke blot bør omfatte deltagelse på arbejdsmarkedet og beherskelse af værtslandets sprog; integrationen er mest effektiv, når den er forankret i de værdier, der ligger til grund for levestilen i de forskellige europæiske samfund.

Den Europæiske Union bygger på grundlæggende værdier, herunder demokrati, retsstatsprincippet og respekten for de grundlæggende rettigheder. I Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder knæses mange rettigheder, som er af afgørende betydning for integrationsprocessen, herunder ytrings- og religionsfrihed samt retten til ligestilling og ikke-forskelsbehandling. Det er væsentligt, at man forstår og tilslutter sig disse grundlæggende værdier for at leve og deltage i værtssamfundet. Samtidig beskytter disse rettigheder tredjelandstatsborgerne og fremmer deres integration i samfundet. I den sammenhæng drøftede Rådet integrationen af tredjelandstatsborgere i forbindelse med sin årlige dialog om retsstatsprincippet i 2016¹⁷, hvor det bekræftede vigtigheden af at basere sig på grundlæggende værdier og det overordnede princip om en tovejsproces for integration.

Denne dynamiske tovejsproces for integration betyder ikke alene, at man *forventer*, at tredjelandstatsborgerne tilslutter sig EU's grundlæggende værdier og lærer værtslandets sprog, men også, at man *tilbyder* dem meningsfulde muligheder for at deltage i økonomien og samfundet i den medlemsstat, hvor de bosætter sig.

At få lov til at bidrage og at bidrage aktivt til det politiske, kulturelle og sociale liv er mindst lige så vigtigt for dels at skabe en følelse af at høre til og få fuldt rodfæste i værtssamfundet, dels at skabe socioøkonomisk velfungerende samfund. I indsatsen for at udvikle imødekommende, mangfoldige og inkluderende samfund er det nødvendigt, at både tredjelandstatsborgerne og værtssamfundet udviser engagement. Det er afgørende at fremme den interkulturelle dialog, herunder den interreligiøse dialog mellem religiøse samfund, respekten for menneskerettighederne og de europæiske værdier.

4. CENTRALE POLITISKE PRIORITETER OG REDSKABER TIL STØTTE FOR INTEGRATION I HELE EU

En vellykket integration er en proces, der finder sted over en vis tid; det vigtigste er, at den dækker mange forskellige politikområder – f.eks. uddannelse, beskæftigelse, iværksætteri, kultur – og forskellige sammenhænge. På grundlag af den europæiske dagsorden for integration fra 2011 opstilles der i denne handlingsplan politiske prioriteter og redskaber til at støtte gennemførelsen af disse prioriteter.

4.1 Politiske prioriteter

Der skal gives prioritet til specifikke foranstaltninger, der skal træffes på både EU- og medlemsstatsniveau til at styrke og støtte integration på forskellige centrale politikområder.

4.1.1 Foranstaltninger inden afrejse og ankomst

Det har vist sig, at indsatsen for at yde støtte til tredjelandstatsborgerne på det tidligst mulige tidspunkt i migrationsprocessen er et væsentligt element i en vellykket integration. Et af udgangspunkterne er, at man, når det er muligt, inden afrejse og ankomst gennemfører

¹⁷ Se: <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/gac/2016/05/24/>

foranstaltninger til støtte for både de personer, der ankommer fra tredjelande, og det samfund, der modtager dem. Sådanne foranstaltninger kan gavne de enkelte personer, uanset deres grunde til at rejse lovligt til EU, men kan især være vigtige for at forberede flygtningenes genbosætning. Efterhånden som medlemsstaterne bør optrappe deres gennemførelse af afgørelsen om genbosætning fra juni 2015¹⁸, ordningen med Tyrkiet om indrejse af humanitære årsager¹⁹ og én-for-én-genbosætningsordningen i henhold til EU-Tyrkiet-erklæringen²⁰, vil det være stadig vigtigere at udvikle foranstaltninger inden afrejse for at lette integrationen, også i lyset af det forudsete strukturerede genbosætningssystem, som blev bebudet i meddelelsen af 6. april 2016²¹.

For de pågældende tredjelandstatsborgere, især dem, der kommer for at arbejde eller af familiemæssige årsager, men også for flygtninge, der skal genbosættes, kan sprogundervisning og arbejdsrelateret uddannelse inden afrejsen fremskynde integrationen i deres fremtidige miljø. Foranstaltninger inden afrejse har, hvis de udformes i fællesskab af oprindelses- og bestemmelseslandet, vist sig at være særdeles effektive til at fremskynde integrationen. Samarbejdet med oprindelses- og transitlandene om dette spørgsmål er dog endnu ikke tilstrækkeligt veludviklet. I sin meddelelse om oprettelsen af et nyt partnerskab med tredjelande som led i den europæiske dagsorden for migration²² foreslår Kommissionen en sammenhængende og målrettet tilgang til sammen med medlemsstaterne at udvikle instrumenter, værktøjer og løftestænger til at opnå omfattende partnerskaber med tredjelande for at forbedre håndteringen af migration. Kommissionen vil f.eks. samarbejde med medlemsstaterne om at styrke samarbejdet med udvalgte tredjelande for at opfylde forpligtelserne i den handlingsplan, der blev undertegnet på topmødet om migration i Valletta i november 2015²³, herunder foranstaltninger inden afrejse.

I forbindelse med genbosætningen af flygtninge er det afgørende, at flygtningene får information om genbosætningslandet, så de får mere realistiske forventninger til deres nye liv og bliver mere bevidste om deres rettigheder og pligter, samtidig med at man sørger for, at de får sprogkundskaber og andre færdigheder, som kan bidrage til en vellykket integration i deres nye miljø, når de ankommer til deres værtslande.

Der skal ligeledes sikres innovativ anvendelse af teknologi, sociale medier og internettet på alle stadier af integrationsprocessen, også inden afrejse. Visse medlemsstater har udviklet onlineredskaber, f.eks. applikationer til mobiltelefoner, til at informere nyankomne asylansøgere om deres rettigheder og om værtslandet eller til at tilbyde grundlæggende sprogundervisning eller meget praktiske oplysninger, der gør hverdagen nemmere.

På samme måde kan foranstaltninger inden ankomst hjælpe de modtagende samfund med at forberede tredjelandstatsborgernes ankomst og bidrage til at skabe mere empati og forståelse for at overvinde fordomme og fremme en åben og imødekommende holdning. Mange medlemsstater organiserer allerede en form for forudgående foranstaltninger for samfund, der tager imod genbosatte flygtninge. F.eks. har man under SHARE-netværket, som medfinansieres af Europa-Kommissionen, og som har til formål at forbinde de europæiske regionale og lokale myndigheder og de lokale civilsamfundspartnere, der er involveret i

---

¹⁸ Se: C(2015) 3560 final

¹⁹ Se: C(2015) 9490

²⁰ Se: <http://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>

²¹ Se: COM(2016) 197 final af 6.4.2016.

²² Se: Oprettelse af en ny ramme for partnerskabet med tredjelande som led i den europæiske dagsorden for migration (COM(2016) 385 af 7. juni 2016).

²³ Se: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/11/ACTION_PLAN_EN_pdf/

genbosætning og integration af flygtninge, udviklet redskabet "Share City Curriculum", som skal lette modtagelsen af genbosatte flygtninge, støtte dem og styrke deres autonomi²⁴.

For at gennemføre tilsagnene om genbosætning vil Kommissionen give yderligere økonomisk støtte til medlemsstaterne til at tilrettelægge effektive foranstaltninger inden afrejse og styrke samarbejdet med relevante internationale aktører såsom Den Internationale Organisation for Migration (IOM). Kommissionen har foreslået, at EU's nye Asylagentur skal spille en vigtig rolle i bestræbelserne for at lette og overvåge udvekslingen af bedste praksis mellem medlemsstaterne, bl.a. vedrørende integrationsforanstaltninger inden afrejse²⁵.

Kommissionen vil:

- lancere projekter til støtte for foranstaltninger inden afrejse og ankomst for lokale samfund, bl.a. i forbindelse med genbosætningsprogrammer, med fokus på prioriterede tredjelande.
- samarbejde med medlemsstaterne for at styrke samarbejdet med udvalgte tredjelande om foranstaltninger inden afrejse, bl.a. inden for rammerne af Valletta-handlingsplanen.

For at styrke deres integrationspolitikker opfordres medlemsstaterne til at:

- fremme private sponsoreringsprogrammer²⁶ for genbosætning af flygtninge, således at lokalsamfundene inddrages aktivt i integrationsprocessen for tredjelandsstatsborgere.
- overveje at deltage i multilaterale projekter for genbosætning af flygtninge såsom EU's projekt for at fremme genbosætning og anerkendelse af personer som flygtninge gennem udveksling af ny viden²⁷.
- Give oplysninger inden afrejse for at forberede enkeltpersoner til ankomst i EU, herunder udpegelse af integrationsforbindelsesofficerer i ambassader i tredjelande.

4.1.2 Uddannelse

Uddannelse og læring er blandt de mest virkningsfulde integrationsredskaber, og man bør derfor fremme dette og sikre, at der tidligst muligt gives adgang hertil. Erhvervelse af grundlæggende færdigheder danner grundlaget for videre læring og er vejen til beskæftigelse og social inklusion.

Det er afgørende for en vellykket integration af tredjelandsstatsborgerne, at de lærer bestemmelseslandets sprog. Der bør hurtigst muligt efter ankomsten tilbydes integrationsrelateret sprogundervisning, tilpasset den enkeltes behov for sprogkundskaber og kombineret med indlæring af andre færdigheder og kompetencer eller erhvervs erfaring. Der bør gøres en særlig indsats for at sikre, at disse kurser når ud til såvel kvinder som mænd.

²⁴ Se den endelige rapport: <http://www.eurocities.eu/eurocities/news/-Building-a-resettlement-network-of-European-cities-and-regions-SHARE-project-publication-WSPO-A9SHLX>.

²⁵ Se: COM(2016)197 final af 6.4.2016.

²⁶ Under private sponsoreringsprogrammer bærer civilsamfundsorganisationer eller persongrupper omkostningerne ved genbosætning og sørger for den første integration af genbosatte flygtninge i samarbejde med lokalsamfundene.

²⁷ EU-FRANK-projektet: Facilitating resettlement and Refugee Admission through New Knowledge (fremme genbosætning og modtagelse af flygtninge gennem ny viden): Et EU-finansieret projekt, som gennemføres af det svenske migrationsorgan 2016-2020.

Alle børn, uanset deres familiemæssige eller kulturelle baggrund eller køn, har ret til uddannelse for at fremme deres udvikling. Der kan være tilfælde, hvor flygtningebørn har haft en afbrydelse i deres uddannelse eller ikke har kunnet gå i skole, og de vil da have brug for målrettet støtte, bl.a. via opsamlingsklasser. Lærerne har brug for de færdigheder, der er nødvendige for at hjælpe dem, og bør støttes i deres arbejde i gradvis mere forskellige klasser, bl.a. for at forhindre skolenederlag og uddannelsesmæssig opdeling.

Førskoleundervisning og børnepasning er afgørende for integrationen af familier og børn fra tredjelands. Det er væsentligt for at lære at leve sammen i heterogene samfund og erhverve sprogfærdigheder. Investeringer i førskoleundervisning og børnepasning har vist sig at være effektive til at bekæmpe fattigdom og social udstødelse og sikre, at alle børn får chancen for at realisere deres fulde potentiale.

Det er afgørende for unge tredjelandsstatsborgere at opnå forståelse af værtssamfundets kultur og værdier, så de kan forstå, hvilke former for ansvar der er knyttet til deres nye liv i værtssamfundet, og ligeledes kan deltage aktivt i det. Uddannelse spiller en vigtig rolle i socialiseringen af børn og kan fremme social samhørighed og gensidig forståelse mellem tredjelandsstatsborgere og værtssamfund. Spørgsmålet om indførelse af undervisning i medborgerkundskab på sekundærtrinet bør undersøges yderligere. Ikke-formel læring (f.eks. i ungdomsorganisationer og i forbindelse med kultur og sport) spiller også en vigtig rolle som supplement til integrationen gennem formel uddannelse i skoler og højere læreanstalter.

Inden for rammerne af den nye dagsorden for færdigheder for Europa vil Kommissionen foreslå foranstaltninger til at fremme en opkvalificering af lavtuddannede og lavtkvalificerede personer, som kan være nyttig for tredjelandsstatsborgere²⁸.

Kommissionen vil:

- tilbyde sprogvurdering og -læring online for nyankomne tredjelandsstatsborgere, navnlig flygtninge, gennem Erasmus+ sproglig onlinesupport (100 000 licenser til online sprogkurser til rådighed for flygtninge over en periode på tre år).
- støtte peerlæring-arrangementer vedrørende vigtige foranstaltninger som f.eks. velkomstklasser, færdigheder og sprogvurdering, støtte til uledsagede børn, interkulturel forståelse, anerkendelse af akademiske kvalifikationer og integration i videregående uddannelse.
- støtte skolesamfundet i bestræbelserne for at fremme inklusiv uddannelse og håndtere specifikke behov hos studerende med indvandrerbaggrund gennem Kommissionens onlineplatform [School Education Gateway](#).
- fjerne hindringer for, at piger og drenge, der er tredjelandsstatsborgere, tidligt kan deltage i førskoleundervisning, ved at udvikle en europæisk kvalitetsramme for førskoleundervisning og børnepasning (ECEC), herunder bistand til personalet til at reagere på familiernes specifikke situationer.
- støtte opkvalificering af lavtuddannede og lavtkvalificerede personer inden for rammerne af den nye dagsorden for færdigheder for Europa

For at styrke deres integrationspolitikker opfordres medlemsstaterne til at:

- udstyre lærere og skolernes øvrige medarbejdere med de nødvendige færdigheder til at

²⁸ Se: En ny dagsorden for færdigheder for Europa: En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesegnethed og konkurrenceevnen (COM(2016) 381), endnu ikke offentliggjort.

håndtere mangfoldighed og fremme ansættelse af lærere med indvandrerbaggrund.

- fremme og støtte migrantbørns deltagelse i førskoleundervisning og børnepasningsordninger.

4.1.3 Integration på arbejdsmarkedet og adgang til erhvervsuddannelse

Beskæftigelse er et centralt element i integrationsprocessen. Det er afgørende at finde et job for at blive en del af værtslandets økonomiske og sociale liv og for at få adgang til anstændige bolig- og levevilkår og økonomisk inklusion. En hurtig og fuldstændig integration på arbejdsmarkedet kan også bidrage til at opfylde det stigende behov for specifikke færdigheder i EU og til at forbedre velfærdssystemernes bæredygtighed, set på baggrund af en aldrende befolkning og arbejdsstyrke. Faktisk er beskæftigelse oftest den vigtigste determinant for tredjelandsstatsborgernes samlede nettobidrag til de offentlige finanser²⁹. Støtte til iværksætter, bl.a. via adgang til eksisterende mikrokredit-støtteordninger, er også et aktiv til at fremme tredjelandsstatsborgeres bidrag til økonomien og samfundet som helhed.

Imidlertid ligger beskæftigelsesfrekvensen for tredjelandsstatsborgere under gennemsnittet for værtslandets egne borgere i de fleste medlemsstater³⁰. Mange tredjelandsstatsborgere er overkvalificerede til deres job eller arbejder under mindre gunstige vilkår med hensyn til løn, jobbeskyttelse, overrepræsentation i visse sektorer og karrieremuligheder³¹. Kvinder har tendens til at have særlig lav beskæftigelsesgrad og erhvervsfrekvens³², og derfor er det afgørende, at der især fokuseres på deres integration på arbejdsmarkedet.

Det er afgørende at lette valideringen af færdigheder og anerkendelsen af kvalifikationer for at sikre, at de enkelte personers færdigheder udnyttes fuldt ud. Dette er særlig vigtigt for flygtninge, som måske ikke har den nødvendige dokumentation for deres tidligere uddannelse og kvalifikationer, eller som har fået deres uddannelse afbrudt eller måske ikke har fået en formel uddannelse.

På det sociale trepartstopmøde³³ den 16. marts 2016 fremlagde arbejdsmarkedsparterne for alle erhverv i EU en fælles erklæring om flygtningekrisen³⁴, hvori de understregede vigtigheden af, at flygtninge integreres i uddannelse, beskæftigelse og samfundet generelt, og opfordrede til, at der blev etableret en bred løsning for analyse og validering af færdigheder, under hensyntagen til de økonomiske behov.

Selv om det i EU-lovgivningen allerede er fastlagt, at flygtninge har samme adgang til arbejdsmarkedet som statsborgere, vil det fortsat være nødvendigt med aktive arbejdsmarkedspolitikker – som er både samordnede og målrettede – for at lette deres

²⁹ Se: Dokument offentliggjort af Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Økonomiske og Finansielle Anliggender: "[An Economic Take on the Refugee Crisis](#)".

³⁰ Se Eurostat: "[Migrant integration in the EU labour market](#)" af 6.6.2016.

³¹ Blandt arbejdstagere med et højt uddannelsesniveau arbejder mere end 40 % af arbejdstagerne fra tredjelande i mellem- eller lavtkvalificerede stillinger sammenlignet med ca. 20 % for værtslandenes statsborgere, Eurostat, arbejdsstyrkeundersøgelse.

³² I 2015 var under halvdelen af kvinderne med tredjelandsstatsborgskab i beskæftigelse, hvilket var mere end 16 procentpoint lavere end beskæftigelsesfrekvensen for kvinder med EU-statsborgerskab.

³³ Det sociale trepartstopmøde samler to gange om året lederne af EU-institutionerne og arbejdsmarkedets parter i EU for at drøfte aktuelle spørgsmål.

³⁴ Se: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/press-release/files/14.03.16_final_eco_soc_partners_message_refugee_crisis.pdf

deltagelse på arbejdsmarkedet. Kommissionen glæder sig over, at visse medlemsstater giver adgang til arbejdsmarkedet meget tidligere end fristen på ni måneder, der er fastsat i direktivet om modtagelsesforhold (f.eks. i Belgien, Italien og Rumænien). Den glæder sig også over lempelsen af betingelserne (Tyskland) for asylansøgere adgang til arbejdsmarkedet og de initiativer, der tager sigte på at sammenkæde anbringelsen af asylansøgere og flygtninge med beskæftigelsesmuligheder (f.eks. Sverige, Danmark, Finland, Portugal og Estland). Trods denne udvikling er der dog fortsat væsentlige hindringer for reelt at komme ind på arbejdsmarkedet.

For visse tredjelandstatsborgere kan en tidlig integration i erhvervsuddannelser med et stærkt element af arbejdsbaseret læring være særlig effektiv til at give dem grundlaget til at blive godt integreret på arbejdsmarkedet og gøre fremskridt hen imod et højere kvalifikationsniveau. Kommissionen vil mobilisere de eksisterende politiske initiativer og programmer (den europæiske alliance for lærlingeuddannelser, den europæiske ungdomspagt, Erasmus+, det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020) osv.) for at fremme peerlæring og udveksling af lovende praksis på integrationsområdet inden for erhvervsuddannelse.

Endelig er tidlig aktivering af og intervention over for sårbare unge, som ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET), herunder unge tredjelandstatsborgere, afgørende for at sikre, at de hurtigt integreres i uddannelser, lærlingeuddannelser, praktikophold eller på arbejdsmarkedet. Kommissionen vil undersøge mulighederne for yderligere at forbedre opsøgende aktiviteter rettet mod sårbare NEET-unge, herunder tredjelandstatsborgere, inden for rammerne af ungdomsgarantiordningen og, i det omfang det er muligt, med inddragelse af den private sektor.

Inden for rammerne af den nye dagsorden for færdigheder for Europa vil Kommissionen udvikle foranstaltninger og redskaber til støtte for profilering af færdigheder og anerkendelse af kvalifikationer for tredjelandstatsborgere³⁵.

Kommissionen vil:

- udvikle en onlinedatabase for lovende praksis vedrørende integration på arbejdsmarkedet for flygtninge, og, hvor der er gode chancer for at give dem beskyttelse, asylansøgere, som inspirationskilde for beslutningstagerne i medlemsstaterne.
- inden for rammerne af den nye dagsorden for færdigheder for Europa: a) udvikle en "værktøjskasse for færdigheder og kvalifikationer" til støtte for rettidig identifikation af færdigheder og kvalifikationer for nyankomne tredjelandstatsborgere b) sikre, at der indsamles bedre oplysninger om praksis og afgørelser med hensyn til anerkendelse af kvalifikationer i forskellige lande via Europass-portalen c) og forbedre gennemsigtigheden og forståelsen af kvalifikationer erhvervet i tredjelande gennem en revision af den europæiske referenceramme for kvalifikationer.
- yde specifik støtte til tidlig anerkendelse af akademiske kvalifikationer for statsborgere fra tredjelande, herunder flygtninge, bl.a. ved at forbedre samarbejdet mellem de nationale informationscentre for akademisk anerkendelse (NARIC) og

³⁵ Se: En ny dagsorden for færdigheder for Europa: En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesegnethed og konkurrenceevnen (COM(2016) 381), endnu ikke offentliggjort.

uddannelsespersonalet i modtagelsesfaciliteterne.

- lancere projekter (under Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden og EU-programmet for beskæftigelse og social innovation) til at fremme arbejdsmarkedsintegration af flygtninge, "fast track"-integration på arbejdsmarkedet og integration af kvinder i erhvervsuddannelser og på arbejdsmarkedet.
- identificere og finansiere pilotprojekter for udbredelse af bedste praksis med henblik på at fremme og støtte iværksætteri blandt migranter.

For at styrke deres integrationspolitikker opfordres medlemsstaterne til at:

- støtte "fast track"-indføring af nyankomne tredjelandstatsborgere på arbejdsmarkedet, f.eks. via tidlig vurdering af færdigheder og kvalifikationer, kombineret sprogundervisning og uddannelse på arbejdspladsen, specifik vejledning og mentorordninger.
- fjerne hindringer for at sikre effektiv adgang til erhvervsuddannelse og til arbejdsmarkedet for flygtninge, og, hvor der er gode chancer for at give dem beskyttelse, for asylansøgere.
- hurtigst muligt vurdere, validere og anerkende tredjelandstatsborgeres færdigheder og kvalifikationer og gøre fuld brug af de redskaber, der er til rådighed på EU-plan.
- tilskynde til iværksætteri gennem målrettede erhvervsuddannelser og mentorordninger og ved at give tredjelandstatsborgere adgang til samordnede støttestrukturer for iværksætteri.

4.1.4 Adgang til basisydelser

Adgang til passende boliger til overkommelige priser er en grundlæggende forudsætning for, at tredjelandstatsborgere kan påbegynde et liv i det nye samfund, men det er en stor udfordring i forbindelse med de aktuelle tilstrømninger, både i den indledende modtagelsesfase og derefter i forbindelse med at finde langsigtede boligløsninger, der stadig giver passende beskæftigelsesmuligheder. Mens ansvaret for boligpolitikker er et nationalt kompetenceområde, støtter Kommissionen medlemsstaterne både med at håndtere udfordringerne med umiddelbar indkvartering i forbindelse med flygtningekrisen og med at finansiere passende og økonomisk overkommelige sociale boliger³⁶. Den Europæiske Investeringsbank kan også yde støtte, f.eks. til finansiering af modtagelsescentre, midlertidig indkvartering under asylansøgningsfasen og langsigtede sociale boliger for tredjelandstatsborgere, som har fået bevilget asyl³⁷.

Det nye europæiske netværk vedrørende integration og partnerskaberne under dagsordenen for byerne i EU³⁸ (se punkt 4.2.1 nedenfor) vil give byerne, medlemsstaterne og andre interessenter en ramme for udveksling af erfaringer og bedste praksis om den bymæssige dimension af mangfoldighed og migration, herunder bekæmpelse af geografisk isolation og ghettodannelse, og bidrage til at identificere flaskehalse og konkrete tiltag.

³⁶ Sociale boliger kan støttes under de europæiske struktur- og investeringsfondes programmer for 2014-2020.

³⁷ Hidtil er der godkendt tre lån for i alt ca. 800 mio. EUR i form af lånefinansiering til ca. 250 000 flygtninge (Tyskland og Frankrig, samlede projektkomkostninger på ca. 1,6 mia. EUR, med yderligere et lån, der er ved at blive vurderet). Den Europæiske Investeringsbank finansierer også omkostningerne i forbindelse med supplerende uddannelse og social støtte til flygtninge, kombineret med investeringer i indkvartering.

³⁸ Se: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/.

Forskellig dokumentation viser, at helbredsproblemer og manglende adgang til sundhedsydelse kan være en grundlæggende hindring for integration, som påvirker næsten alle områder af livet, herunder evnen til at komme ind på arbejdsmarkedet, uddannelse, indlæring af værtslandets sprog og samspillet med offentlige institutioner. Især i den indledende modtagelsesfase er det væsentligt at sikre adgang til sundhedspleje for tredjelandsstatsborgere, som kan stå over for særlige problemer med at få adgang til almene sundhedsydelse, begå sig i ukendte sundhedssystemer og kommunikere effektivt med ansatte i sundhedssektoren. Kommissionen vil finansiere projekter til støtte for bedste praksis inden for sundhedsydelse til sårbare personer, især flygtninge. Derudover har den sammen med Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC) og Den Internationale Organisation for Migration (IOM) udarbejdet en personlig patientjournal for at gøre det lettere at identificere tredjelandsstatsborgeres sundhedsmæssige behov og sikre de rette sundhedsydelse.

Kommissionen vil:

- fremme udnyttelsen af EU-midler til modtagelse, uddannelse, boliger, sundhed og social infrastruktur for tredjelandsstatsborgere.
- styrke samarbejdet med Den Europæiske Investeringsbank for at yde finansiering til midlertidig indkvartering og sundhedsfaciliteter for nyankomne tredjelandsstatsborgere og til socialt boligbyggeri.
- fremme peerlæringsudveksling mellem medlemsstater og byer i form af studiebesøg, peerevalueringer og udveksling af bedste praksis om, hvordan man skal løse boligproblemer, herunder geografisk isolation og ghettodannelse.
- støtte bedste praksis inden for omsorg til sårbare tredjelandsstatsborgere og flygtninge, herunder kvinder, børn og ældre, i forbindelse med sundhedsprogrammet.
- udvikle forsøgsuddannelsesmoduler for fagfolk i sundhedssektoren vedrørende sundhed for tredjelandsstatsborgere og flygtninge med henblik på at forbedre og styrke færdigheder og kapacitet hos sundhedspersonale i første linje og fremme en holistisk tilgang til sundhedspleje af tredjelandsstatsborgere og flygtninge.

For at styrke deres integrationspolitikker opfordres medlemsstaterne til at:

- sikre en integreret tilgang med koordinering af politikker på boligområdet og lige adgang til beskæftigelse, sundhedsydelse og sociale tjenester og samarbejde på tværs af sektorer, bl.a. ved at styrke kommunikationen mellem de lokale, regionale og nationale niveauer.
- skabe kompetencenetværk af sundhedseksperter, f.eks. om mental sundhed - især posttraumatisk stress - hos flygtninge, i tæt samarbejde mellem sundhedsmyndigheder, NGO'er og organisationer for fagfolk inden for sundhedssektoren med henblik på forebyggelse og tidlig afdækning af problemer samt støtte og behandling.

4.1.5 Aktiv deltagelse og social inklusion

Det er afgørende, at tredjelandsstatsborgerne selv inddrages i udformningen og gennemførelsen af integrationspolitikker for at forbedre deltagelses- og integrationsresultaterne. Integration handler ikke bare om at lære sproget, finde en bolig eller få et arbejde. Det handler også om at spille en aktiv rolle i det lokale, regionale og nationale

fællesskab, om udvikling og opretholdelse af reelle mellemfolkelige kontakter gennem sociale, kulturelle og sportslige aktiviteter og endog politisk engagement.

Ved udviklingen af integrationspolitikker på europæisk, nationalt eller lokalt plan bør der udvises særlig opmærksomhed om kønsaspekter og situationen for børn, herunder uledsagede og adskilte børn³⁹, samt personer, der befinder sig i en potentielt sårbar situation, bl.a. ofre for kønsbestemt vold, og personer, der tilhører religiøse og etniske mindretal, som risikerer forskelsbehandling eller uforholdsmæssig store hindringer for deres integration.

Kommissionen vil indlede en dialog med medlemsstaterne for at sikre, at der tages hensyn til eventuelle problemer vedrørende kønsaspektet og indvandrerkvinders situation i de planlagte politikker og finansieringsinitiativer, bl.a. som led i foranstaltninger, der er medfinansieret af EU-midler⁴⁰.

Hvis man fremmer udvekslinger med værtssamfund gennem frivilligt arbejde, sport og kulturelle aktiviteter, lettes dialogen og den gensidige forståelse lige fra starten. Det kan være til fordel for både de nyankomne tredjelandstatsborgere (ved at give dem en følelse af at være en del af deres nye samfund og øge forståelsen af centrale værdier og normer) og for værtssamfundet, i og med at det skaber større accept og bidrager til at opbygge en imødekommende holdning. Mange sportsklubber og ungdoms- og kulturorganisationer i EU inddrager allerede aktivt nyligt ankomne indvandrere i deres aktiviteter. Den europæiske volontørtjeneste støtter frivilligt arbejde, f.eks. i modtagelsescentre. Dermed skaber den bånd mellem asylansøgerne og unge europæere og bidrager til, at asylansøgerne opnår en bedre forståelse af den europæiske kultur og de europæiske værdier.

Alle i EU - uanset om de er EU-borgere eller ej - er retligt beskyttet imod forskelsbehandling på arbejdspladsen eller i forbindelse med adgang til arbejde på grund af race eller etnisk oprindelse, religion eller tro og mod forskelsbehandling inden for uddannelse, social sikring og adgang til varer og tjenesteydelser på grund af race eller etnisk oprindelse⁴¹. Medlemsstaterne bør sikre, at disse rettigheder håndhæves, og der bør snarest opnås enighed om Kommissionens forslag med henblik på at færdiggøre de lovgivningsmæssige rammer mod forskelsbehandling på grund af bl.a. religion⁴².

Indsatsen for at bekæmpe forskelsbehandling og fremme en positiv tilgang til mangfoldighed og bekæmpelsen af racisme, fremmedhad og særligt hadefuld tale, både via gennemførelsen af de relevante EU-regler⁴³ og national lovgivning og via målrettede politiske foranstaltninger, indgår og bør indgå som en integreret del af effektive integrationspolitikker.

Kommissionen vil:

- lancere projekter for at fremme interkulturel dialog, kulturel mangfoldighed og fælles europæiske værdier gennem kultur, film og kunst (Et Kreativt Europa).

³⁹ Se Kommissionens meddelelse om status over gennemførelsen af de prioriterede foranstaltninger i den europæiske dagsorden for migration, COM(2016) 85 final.

⁴⁰ Det Rådgivende Udvalg for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (under Kommissionen) vil i år afgive en udtalelse om integration af ligestillingsaspektet i den europæiske dagsorden for migration.

⁴¹ Se: Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 og Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000.

⁴² Se: Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering, KOM(2008) 0426 endelig udg.

⁴³ Se: Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen.

- lancere projekter for at fremme social inklusion gennem ungdom og sport (Erasmus+).
- foreslå, at der inden for den europæiske volontørtjeneste gives højere prioritet til aktiviteter med sigte på integration af flygtninge og asylansøgere i deres nye værtssamfund.
- udarbejde håndbøger og værktøjskasser til fagfolk om kulturel bevidsthed og udtryksform, mellemkulturel dialog, tredjelandsstatsborgernes aktive deltagelse i det politiske, sociale og kulturelle liv og sportslivet i værtssamfundet og bidraget fra ungdomsarbejde.
- lancere projekter under forskellige EU-fonde for at fremme: deltagelse i det politiske, sociale og kulturelle liv og sportslivet, social inklusion gennem uddannelse, læring og ungdomsaktiviteter, forebyggelse og bekæmpelse af forskelsbehandling, kønsbestemt vold, racisme og fremmedhad, herunder hadforbrydelser og hadefulde tale, og fremme af en bedre forståelse mellem forskellige samfund, herunder religiøse samfund.
- fortsat samarbejde med Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på at få vedtaget direktivet om bekæmpelse af forskelsbehandling.

For at styrke deres integrationspolitikker opfordres medlemsstaterne til at:

- fremme udvekslinger med værtssamfundet lige fra begyndelsen gennem frivilligt arbejde, sport og kulturelle aktiviteter.
- øge tredjelandsstatsborgernes deltagelse i lokale demokratiske strukturer.
- investere i projekter og foranstaltninger, der sigter mod at bekæmpe fordomme og stereotype opfattelser (f.eks. oplysningskampagner og uddannelsesprogrammer).
- fuldt ud implementere lovgivningen om bekæmpelse af racisme og fremmedhad og om ofres rettigheder og strengt håndhæve ligebehandling og lovgivning vedrørende bekæmpelse af forskelsbehandling.
- organisere samfundsorienteringsprogrammer for alle tredjelandsstatsborgere som en måde til at fremme integrationen i værtssamfundet og fremme forståelsen og respekten for EU's værdier.

4.2 Redskaber til støtte for integration

4.2.1 Koordinering af politikker

Integration af indvandrere er en politisk prioritet, der skal forfølges ikke blot på tværs af forskellige politikområder, men også på forskellige niveauer (EU, nationalt, regionalt og lokalt) og ved at inddrage ikke-statslige aktører (civilsamfundsorganisationer, herunder diasporaer og migrantsamfund samt trosbaserede organisationer).

For at tackle de udfordringer, der er fremhævet ovenfor, bør EU spille en stærkere rolle i koordineringen og kontakterne mellem de forskellige aktører og interessenter inden for integration af indvandrere. Det er grunden til, at Europa-Kommissionen vil opgradere det eksisterende netværk af nationale kontaktpunkter vedrørende integration⁴⁴ i et **europæisk**

⁴⁴ Se: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=furl.go&go=/the-eu-and-integration/eu-actions-to-make-integration-work>.

integrationsnet med en stærkere koordinerende rolle og mandat til at forestå gensidig læring. Kommissionen vil støtte udvekslinger mellem medlemsstaterne inden for nettet via målrettede læringsaktiviteter såsom studiebesøg, peer reviews, gensidig bistand og peerlæringsworkshopper om specifikke integrationsaspekter. Nettet vil fremme samarbejdet med de nationale myndigheder og de lokale og regionale myndigheder, civilsamfundsorganisationer og andre netværk på EU-plan i medlemsstaterne inden for indbyrdes forbundne politikområder (beskæftigelse, uddannelse, ligestilling osv.).

Siden 2009 har et integrationsforum på europæisk plan⁴⁵ fungeret som en platform, hvor civilsamfundet og de europæiske institutioner kan drøfte integrationssspørgsmål. I 2015 blev dette integrationsforum til **Det Europæiske Migrationsforum**, der dækker et bredere spektrum af emner med relation til migration og asyl.

Desuden tages der også i EU's politiske samarbejde på områderne uddannelse, ungdom, kultur og sport samt inden for beskæftigelse og social integration fat om udfordringerne i relation til integration af indvandrere. I forbindelse med Europa 2020-strategien for vækst og beskæftigelse er der opstillet mål på områderne uddannelse, beskæftigelse og social inklusion med sigte på at overvåge og fremme strukturreformer. Resultaterne med hensyn til integrationen af tredjelandstatsborgere i medlemsstaterne er også blevet analyseret og overvåget i landerapporterne og de landespecifikke henstillinger inden for rammerne af det europæiske semester, med fokus på integration på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet, for at fremme bedre resultater og social inklusion⁴⁶.

I november 2015 besluttede Rådet og Kommissionen at styrke samarbejdet om inklusive uddannelsessystemer, lighed, ikke-forskelsbehandling og fremme af medborgerkompetencer under strategirammen for uddannelsesområdet 2020 inden for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet⁴⁷ og EU-arbejdsplanen for ungdom for 2016-2018⁴⁸.

Kommissionen har desuden oprettet et partnerskab under dagsordenen for byerne i EU med fokus på integration af tredjelandstatsborgere, hvor Kommissionen, medlemsstaterne, byer og civilsamfundsrepræsentanter sammen vil udvikle konkrete tiltag for at fremme integration. Dette arbejde styrkes af iværksættelsen af politiske rundbordsdrøftelser mellem Kommissionen og europæiske byer for at fremme langsigtet integration⁴⁹. Det overordnede mål er at styrke dialogen med de lokale og regionale myndigheder og civilsamfundet (herunder migrantsamfund og diasporaorganisationer) gennem regelmæssige møder for at drøfte integrationspolitikker og finansieringsproblemer.

4.2.2 Finansiering

Integrationspolitikernes succes afhænger af, hvordan man kombinerer strategiske, koordinerede og multidimensionelle politiske rammer med passende finansieringsstøtte.

EU har støttet integrationstiltag via øremærket finansiering og mere generelt ved hjælp af instrumenter, der skal fremme den sociale og økonomiske samhørighed på tværs af medlemsstaterne. Under den foregående finansieringscyklus (2007-2013) blev der anvendt

---

⁴⁵ Integrationsforummet blev oprettet af Europa-Kommissionen i samarbejde med Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg.

⁴⁶ Se: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_da.htm..

⁴⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=URISERV:ef0016&from=DA>

⁴⁸ Se <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13631-2015-INIT/da/pdf>.

⁴⁹ Se: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2016/04/04-05-2016-long-term-management-of-migratory-flows-a-new-partnership-between-the-commission-and-european-cities.

825 mio. EUR under Den Europæiske Integrationsfond. Midtvejsevalueringen af Den Europæiske Integrationsfond⁵⁰ viste, at i de fleste medlemsstater ville de projekter, der finansieres af fonden, ikke ellers være blevet gennemført. I flere medlemsstater har fonden bidraget til at styrke og udvide integrationsaktiviteter, der gennemføres af NGO'er og lokale aktører, og fremme dialog og udveksling af idéer og god praksis blandt interessenter, som er involveret i integrationsprocessen⁵¹. Ud over denne målrettede støtte havde medlemsstaterne også adgang til betydelige beløb under strukturfondene til støtte integrationsrelaterede foranstaltninger for at forbedre tredjelandsstatsborgernes sociale inklusion, uddannelsesmuligheder og adgang til arbejdsmarkedet. F.eks. blev der under Den Europæiske Socialfond (ESF) samfinansieret foranstaltninger, der er nået ud til mere end 5 millioner personer⁵². Denne støtte udgjorde imidlertid kun en del af de samlede investeringer i medlemsstaterne.

Under den nuværende flerårige finansielle ramme for 2014-2020 har medlemsstaterne øremærket 765 mio. EUR til integration under deres nationale programmer under Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden. Beløbet er lidt lavere end i den foregående periode, skønt behovene rent faktisk er større, og i betragtning af den samlede investering, medlemsstaterne vil skulle foretage i den aktuelle situation, viser det sig nu at være utilstrækkeligt.

Det var på denne baggrund, at Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, i sin tale om Unionens tilstand i september 2015⁵³ sagde, at medlemsstaterne måtte se endnu en gang på deres støtte-, integrations- og inklusionspolitikker, og at Kommissionen skulle se på, hvordan EU-fondene kan anvendes til at støtte disse bestræbelser. Kommissionen fulgte dette op ved at kortlægge dels potentialet i de forskellige fonde med delt forvaltning til at støtte integration, dels den rolle, som internationale finansielle institutioner kan spille. Kommissionen udarbejdede vejledninger til at hjælpe medlemsstaterne med at forbedre den strategiske og samordnede udnyttelse af de relevante EU-fonde for i praksis at opnå hurtigere og mere effektive resultater⁵⁴.

Der er betragtelige beløb til rådighed for medlemsstaterne for den indeværende programmeringsperiode under de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde), og der er betydelige muligheder for at anvende disse midler til at støtte integrationsforanstaltninger. Navnlig ydes der under Den Europæiske Socialfond (ESF) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) støtte til investeringer i relation til social inklusion, uddannelse og arbejdsmarked⁵⁵. F.eks. er der under ESF 21 mia. EUR til rådighed for alle medlemsstater til at fremme social inklusion og bekæmpe fattigdom og forskelsbehandling, mens medlemsstaterne har disponeret over 21,4 mia. EUR under EFRU. EFRU kan bidrage til foranstaltninger, som støtter investeringer i infrastruktur for beskæftigelse, social inklusion og uddannelse såvel som boliger, sundhed,

---

⁵⁰ Se: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0847&from=DA>

⁵¹ Projekterne fokuserede primært på sprogundervisning, samfundsorientering, nemmere adgang til arbejdsmarkedet, udvekslinger med værtssamfundet/interkulturel dialog, kapacitetsopbygning hos integrationspolitiske interessenter, herunder udvikling af redskaber og indikatorer.

⁵² Andre fonde, f.eks. Erasmus+, har i perioden 2014-15 støttet over 200 projekter til håndtering af flygtninge eller udfordringerne i forbindelse med integration af flygtninge.

⁵³ Se: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/state_of_the_union_2015_en.pdf.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/docs/synergies_between_amif_and_other_eu_funds_in_relation_to_migrants_en.pdf og <http://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=14499&langId=en>.

⁵⁵ Under begge fonde er der også midler til rådighed til kapacitetsopbygning, god forvaltningspraksis og støtte til SMV'er, som også kan bidrage til den samlede investering til støtte for integrationen af tredjelandsstatsborgere.

virksomhedsstartstøtte samt fysisk, økonomisk og social fornyelse af vanskeligt stillede lokalsamfund i by- og landområder, bl.a. ved hjælp af programmet for nyskabende foranstaltninger i byerne (Urban Innovative Actions)⁵⁶.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) kan bidrage til støtte til integration under det prioriterede område "fremme af social inklusion, fattigdomsbekæmpelse og økonomisk udvikling i landdistrikterne", som beløber sig til i alt 14,4 mia. EUR og dækker muligheder for jobskabelse og basisydelser og foranstaltninger med henblik på social inklusion.⁵⁷

Kommissionen samarbejder aktivt med alle relevante interessenter for at sikre, at alle finansieringsinstrumenterne udnyttes bedst muligt og på en integreret og strategisk koordineret måde. Den fremmer udveksling af erfaringer mellem aktører og midler og styrkelse af kapaciteten hos de involverede aktører for at sikre en kohærent tilgang. Der finder allerede en intensiveret dialog og gensidig læring sted gennem udvalget for AMIF (Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden) og ISF⁵⁸. Et andet eksempel er det nyoprettede tværnationale samarbejdsnet om migration under Den Europæiske Socialfond, der samler de myndigheder, der forvalter ESF, arbejdsmarkedets parter og andre relevante aktører for at udveksle erfaringer om, hvordan man bedst kan udnytte ESF (også i forbindelse med synergier med AMIF) til integration af tredjelandsstatsborgere. Kommissionen vil fortsat udbygge sin strategiske dialog med de enkelte medlemsstater gennem specifikke møder og vejledning for at maksimere udnyttelsen af de tilgængelige midler og udforske yderligere muligheder inden for rammerne af eksisterende programmer.

Endvidere vil Kommissionen fortsat ansøre medlemsstaterne, regionale og lokale myndigheder samt arbejdsmarkedets parter og NGO'er til at gøre bedst mulig brug af partnerskabsmekanismer til anvendelsen af EU-fondene⁵⁹. Medlemsstaterne bør i videst muligt omfang gøre det muligt for organisationer, navnlig dem med en innovativ tilgang, at deltage i indkaldelser af forslag under de nationale programmer under disse fonde.

Endelig vil Kommissionen søge at styrke EU's finansielle bistand til medlemsstaterne med henblik på integration af tredjelandsstatsborgere fra Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden i forbindelse med budgetforslaget for 2017.

---

⁵⁶ Europa-Kommissionen gav i 2015 medlemsstaterne specifik vejledning til at løse problemet med uddannelses- og boligmæssig adskillelse af marginaliserede befolkningsgrupper, herunder migranter, under ESI-fondenes programmer:

Se: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segregation_en.pdf

⁵⁷ Under de europæiske struktur- og investeringsfonde kan Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) bidrage til social integration af migranter ved at tilbyde faglig uddannelse og undervisning samt igangsætningsstøtte, hvis de ønsker at blive selvstændige. Den kan ligeledes støtte gennemførelsen af integrerede lokaludviklingsstrategier, der også kan tilbyde en bred vifte af tjenester til migranter. Under Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) kan der ydes støtte til elementær materiel bistand og/eller sociale inklusionsforanstaltninger for tredjelandsstatsborgere, hvis de er omfattet af den målgruppe, der er fastsat på nationalt plan. Erasmus+ stiller 400 mio. EUR til rådighed for medlemsstaterne til at forbedre den sociale inklusion gennem uddannelse. EU har finansieret forskning om integration af migranter under 7. rammeprogram og under Horisont 2020. Der kan findes en gennemgang af de mest relevante konklusioner og relaterede resultater i politikanalysen "Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities", 2016, s. 51-87.

⁵⁸ Fonden for Intern Sikkerhed.

⁵⁹ I overensstemmelse med bestemmelserne i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 240/2014 af 7. januar 2014 om den europæiske adfærdskodeks for partnerskab inden for rammerne af de europæiske struktur- og investeringsfonde, EUT L 74 af 14.3.2014, s. 1-7.

5. DE NÆSTE SKRIDT

Med denne EU-handlingsplan for integration fremlægger Kommissionen en række politiske prioriteter og redskaber til konkrete tiltag, der skal gennemføres på EU-plan til støtte for de integrationsforanstaltninger, der træffes på medlemsstatsniveau, med henblik på at opnå en yderligere udvikling og styrkelse af integrationspolitikkerne i hele EU. Tiden er nu inde til at gear op i alle vores bestræbelser på at opbygge mere modstandsdygtige og samhörige samfund, der således også bliver stærkere. Kommissionen vil fortsat indarbejde prioriteten med indvandrernes integration, ikke-forskelsbehandling og inklusion i alle relevante politiske foranstaltninger og områder og forventer, at medlemsstaterne gør det samme.

Endvidere vil Kommissionen fortsat overvåge integrationspolitikker og -resultater ved at bygge på og videreudvikle de eksisterende redskaber og indikatorer, bl.a. gennem yderligere styrkelse af samarbejdet med de relevante aktører⁶⁰. På dette grundlag vil Kommissionen fortsat analysere integrationen af tredjelandsstatsborgere og i de tilfælde, hvor det er relevant, yde vejledning til medlemsstaterne inden for rammerne af det europæiske semester⁶¹.

Medlemsstaterne opfordres på deres side til at opdatere og styrke deres integrationspolitikker for tredjelandsstatsborgere med lovligt ophold med udgangspunkt i denne handlingsplan og i lyset af nye og fremtidige udfordringer samt til at sikre, at alle relevante politikker sigter mod at støtte målet om at skabe samfund med større samhörighed. Medlemsstaterne bør også ud fra en strategisk vinkel undersøge, hvordan der ud over den integrationsspecifikke AMIF-finansiering rettidigt kan kanaliseres anden form for finansiel støtte under de europæiske struktur- og investeringsfonde og andre EU-finansieringsinstrumenter til støtte for deres integrationsmål, og fremme synergier og komplementaritet på tværs af forskellige politiske områder og niveauer.

Kommissionen vil regelmæssigt gennemgå implementeringen af de tiltag, der er fremlagt i denne handlingsplan, og de opnåede fremskridt samt identificere yderligere nødvendige tiltag og aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet.

FULDSTÆNDIG OVERSIGT OVER PLANLAGTE TILTAG PÅ EU-NIVEAU, 2016-2017

⁶⁰ EU har f.eks. sammen med OECD iværksat en fælles international sammenligning af integrationsresultater, der giver beslutningstagerne benchmarks, så de kan sammenligne resultaterne i deres eget land med resultaterne i andre lande og identificere god praksis. OECD/European Union (2015), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*. Integrationsresultaterne på lokalt plan vil også blive analyseret fremover. EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder er i færd med at overvåge migranternes og deres efterkommeres sociale inklusion og samfundsdeltagelse hvad angår grundlæggende rettigheder og vil i 2017 offentliggøre resultaterne af den anden runde af den største EU-dækkende undersøgelse af erfaringer med forskelsbehandling, viktimisering ved hadforbrydelser og migranternes og mindretals samfundsmæssige deltagelse (EU-MIDIS II).

⁶¹ Se de landespecifikke henstillinger for 2016, der blev vedtaget den 18. maj 2016: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_da.htm.

	Tiltag på EU-plan til støtte for medlemsstaterne	Vejledende tidsplan	Centrale aktører
FORANSTALTNINGER INDEN AFREJSE/ANKOMST	Lancering af projekter til fremme af effektive foranstaltninger inden afrejse og ankomst, bl.a. i forbindelse med genbosætningsprogrammer (f.eks. sprogundervisning, oplysninger om bestemmelseslandets kultur og værdier osv.), under AMIF	2016/2017	Kommissionen (KOM), medlemsstaterne (MS), civilsamfundet, tredjelande
	Samarbejde med medlemsstaterne for at styrke samarbejdet med udvalgte tredjelande om foranstaltninger inden afrejse inden for rammerne af Valletta-handlingsplanen.	2016	KOM, MS, tredjelande
	Den Europæiske Unions nye asylagentur vil lette udvekslingen af bedste praksis med hensyn til integrationsforanstaltninger inden afrejse	2016-2017	KOM, MS
Uddannelse	Erasmus+ sprogvurdering og -læring online for ca. 100 000 nyligt ankomne tredjelandsstatsborgere, navnlig flygtninge	2016	KOM
	Støtte til peerlæring-arrangementer for nationale og regionale myndigheder vedrørende velkomstklasser, færdigheder og sprogvurdering, støtte til uledsagede børn, interkulturel forståelse, anerkendelse af akademiske kvalifikationer og integration i videregående uddannelse.	2016-2017	KOM, MS
	Oprettelse af europæiske politiske netværk for forskere, fagfolk og lokale/regionale beslutningstagere til at udveksle god praksis vedrørende integration af nyankomne personer gennem formel og ikke-formel uddannelse.	2017	KOM
	Fjernelse af hindringer for, at piger og drenge, der er børn af migranter, som er tredjelandsstatsborgere, tidligt kan deltage i førskoleundervisning, ved at udvikle en europæisk kvalitetsramme for førskoleundervisning og børnepasning (ECEC), herunder bistand til personalet til at reagere på familiernes specifikke situationer.	2016	KOM, MS
	Fremme af opkvalificering af lavtuddannede og lavtkvalificerede personer inden for rammerne af den nye dagsorden for færdigheder for Europa	2016-2017	KOM, MS
	Finansiering af tværnationale projekter og partnerskaber for at støtte inklusiv uddannelse og ungdomsaktiviteter med særlig fokus på projekter, der vedrører migration og interkulturel dialog under Erasmus+	2016-2017	KOM, MS, civilsamfundet

	Fortsat analyse af integrationen af tredjelandsstatsborgere inden for rammerne af det europæiske semester	Årligt	KOM
	Støtte til lærere og andet skolepersonale for at fremme inklusiv uddannelse og håndtere specifikke behov hos studerende med indvandrerbaggrund og flygtninges integration gennem onlinekurser og faglige udviklingsaktiviteter ved hjælp af onlineplatformen School Education Gateway	2016	KOM
Arbejdsmarked og erhvervsuddannelse	Udvikling af en "værktøjskasse for færdigheder for tredjelandsstatsborgere" under den nye dagsorden for færdigheder for Europa til støtte for en rettidig identifikation af færdigheder og kvalifikationer for asylansøgere, flygtninge og andre tredjelandsstatsborgere.	2016-2017	KOM, MS
	Forbedring af anerkendelsen af tredjelandsstatsborgernes <u>akademiske</u> kvalifikationer, bl.a. via: <ul style="list-style-type: none"> – uddannelse af personale i modtagelsesfaciliteter for at muliggøre en hurtigere iværksættelse af anerkendelsesprocedurerne – forbedring af adgangen til procedurerne for anerkendelse af akademiske kvalifikationer for personer under international beskyttelse – forbedring af kommunikationskanalerne for udveksling af oplysninger mellem ENIC-NARIC-centre og relevante interessenter, herunder NGO'er, der varetager uddannelsesaktiviteter i modtagelsesfaciliteter – udvikling af en værktøjskasse for evaluatore af eksamensbeviser til støtte for anerkendelsen af flygtninges akademiske kvalifikationer. 	2016-2017	KOM, MS
	Forbedring af gennemsigtigheden og forståelsen af kvalifikationer, der er erhvervet i tredjelande, gennem en revision af den europæiske referenceramme for kvalifikationer (forslag til Rådets henstilling vedtaget under den nye dagsorden for færdigheder for Europa), som vil fremme selve implementeringen heraf og udvide dens anvendelsesområde, så der også åbnes mulighed for sammenkædninger med referencerammer for andre regioner i verden	2016-2017	KOM, MS
	Finansiering af projekter, der fremmer:	2016-2017	KOM, MS,

	"fast track"-integration på arbejdsmarkedet og i erhvervsuddannelser og på arbejdsmarkedet (f.eks. via vurdering og validering af færdigheder, jobfokuseret sprogundervisning, oplæring på arbejdspladen) for at fremme flygtnings og kvinders integration på arbejdsmarkedet (EaSI/AMIF)		civilsamfundet
	Fremme af udveksling af lovende praksis med hensyn til integration på arbejdsmarkedet gennem eksisterende netværk og programmer (det europæiske netværk af offentlige arbejdsformidlinger, ungdomsgarantikoordinatorer, programmet for gensidig læring og det europæiske netværk for landdistriktudvikling)	2016	KOM, MS
	Udvikling af en onlinedatabase for lovende praksis vedrørende integration på arbejdsmarkedet af asylansøgere og flygtninge som inspirationskilde for beslutningstagerne i medlemsstaterne.	2016	KOM, MS
	Science4Refugee: initiativ, der sigter mod at matche flygtninge og asylansøgere, der har en videnskabelig baggrund, med passende stillinger på universiteter og forskningsinstitutter i EU.	2016-2017	KOM
	Finansiering til at styrke kapaciteten hos kommuner og lokale myndigheder vedr. praksis for modtagelse og integration af flygtninge, med fokus på arbejdsmarkedsintegration	2016/2017	KOM, MS, lokale/regionale myndigheder
	Fortsat analyse af integrationen af tredjelandsstatsborgere inden for rammerne af det europæiske semester	Årligt	KOM
	Forbedring af opsøgende aktiviteter rettet mod sårbare NEET-unge, herunder sårbare unge med indvandrerbaggrund, under ungdomsgarantiordningerne	2016-2017	KOM, MS
	Identificering og finansiering af pilotprojekter for udbredelse af bedste praksis med henblik på at fremme og støtte iværksætteri blandt migranter.	2016	KOM, MS
	Konkurrence i social innovation for at uddele priser for innovationer i produkter, teknologier, tjenester og forretningsmodeller, der kan støtte integrationen af flygtninge og andre tredjelandsstatsborgere.	2016	KOM, den private sektor
	Fremme af udveksling af lovende praksis på integrationsområdet inden for erhvervsuddannelse og peerlæring gennem de eksisterende politiske initiativer og programmer (den europæiske alliance for lærlingeuddannelser, den europæiske	2016-2017	KOM, MS, den private sektor

	ungdomspagt, Erasmus+, ESF, uddannelse 2010)		
Adgang til basisydelser	Fremme af udnyttelsen af EU-midler til modtagelse, uddannelse, boliger, sundhed og social infrastruktur for tredjelandsstatsborgere.	2016-2017	KOM
	Styrkelse af samarbejdet med Den Europæiske Investeringsbank for at yde finansiering til midlertidig indkvartering og sundhedsfaciliteter for nyankomne tredjelandsstatsborgere og til socialt boligbyggeri.	2016-2017	KOM, MS, EIB
	Fremme af peerlæring i medlemsstaterne om, hvordan de skal håndtere boligudfordringer	2017	KOM, MS
	Støtte til bedste praksis inden for omsorg til sårbare tredjelandsstatsborgere og flygtninge, herunder kvinder, børn og ældre, i forbindelse med sundhedsprogrammet (årligt arbejdsprogram 2016).	2016	KOM, MS, interessenter på sundhedsområdet
	Udvikling af forsøgsuddannelsesmoduler for fagfolk i sundhedssektoren og retshåndhævende personale vedrørende sundhed for tredjelandsstatsborgere med henblik på at forbedre og styrke færdigheder og kapacitet hos sundhedspersonale i første linje og fremme en holistisk tilgang til sundhedspleje af de enkelte.	2016-2017	KOM, MS, interessenter på sundhedsområdet
Aktiv deltagelse og social inklusion	Udarbejdelse af håndbøger og værktøjskasser til fagfolk om kulturel bevidsthed og udtryksform, mellemkulturel dialog, tredjelandsstatsborgernes aktive deltagelse i det politiske, sociale og kulturelle liv og sportslivet i værtssamfundet og bidraget fra ungdomsarbejde.	2016-2017	KOM, MS, interessenter på uddannelsesområdet
	Lancering af projekter for at fremme interkulturel dialog og europæiske værdier gennem kultur, film og kunst (Et Kreativt Europa).	2016	KOM, MS, civilsamfundet
	Finansiering af projekter, der fremmer tredjelandsstatsborgernes deltagelse i det politiske, sociale og kulturelle liv under AMIF	2016-2017	KOM, MS, civilsamfundet
	Finansiering af netværk af byer og venskabsbyordninger og civilsamfundsprojekter om aktivt medborgerskab, der også inddrager tredjelandsstatsborgere, under programmet "Europa for Borgerne"	2016-2020	KOM, MS, lokale/regionale myndigheder, civilsamfundet
	Bekæmpelse af fremmedhad ved at skabe større opmærksomhed og fremme bedste praksis mht. imødegåelse af fremmedfjendske handlinger og udtalelser inden for rammerne af den nyligt oprettede EU-gruppe på højt plan vedrørende bekæmpelse af racisme,	2016 og fremover	KOM, MS, civilsamfundet

	fremmedhad og andre former for intolerance		
	Fremme af projekter, der beskæftiger sig med integration af flygtninge i Den Europæiske Volontørtjeneste (en del af Erasmus+-programmet)	2016	KOM, MS, civilsamfundet
	Finansiering af projekter vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af racisme og fremmedhad, herunder hadforbrydelser og hadefuld tale, initiativer til at skabe bedre forståelse mellem lokalsamfund og fremme interreligiøse og interkulturelle aktiviteter og projekter samt EU-NGO'er, der bekæmper forskelsbehandling under programmet for rettigheder, ligestilling og unionsborgerskab	2016-2017	KOM, MS, civilsamfundet
	Oprettelse af en one-stop-shop-webside med oplysninger om relevante EU-midler til støtte for projekter og initiativer, der fremmer tolerance og bekæmpelse af racisme, fremmedhad og forskelsbehandling	2016	KOM
	Finansiering af projekter, som sigter mod at formidle og udbrede god praksis til fremme af social integration på græsrodsniveau, herunder integration under Erasmus+	2016-2017	KOM
	Udvikling af en værktøjskasse for politiske beslutningstagere og ungdomsarbejdere vedrørende det bidrag, som der via ungdomsarbejde og uformel og ikke-formel læring ydes til integration	2016-2017	KOM, MS, interessenter på uddannelsesområdet
	Finansiering af tværnationale kulturelle og audiovisuelle projekter til støtte af flygtnings integration under Et Kreativt Europa	2016	KOM, civilsamfundet
	Lancering af projekter for at fremme social inklusion gennem ungdom og sport under Erasmus+	2016	KOM, MS, civilsamfundet
	Finansiering af projekter for tidlig identifikation, beskyttelse og integration af tredjelandsstatsborgere, der er ofre for menneskehandel, med særligt fokus på børn og uledsagede børn, under AMIF	2016-2017	KOM, MS, civilsamfundet
	Fortsat samarbejde med Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på at få vedtaget direktivet om bekæmpelse af forskelsbehandling.		
	Identificering og udbredelse af god praksis for støtte til kvinder	2016-2017	KOM, MS, civilsamfundet
Redskaber til koordinering, finansiering og overvågning	Styrkelse af netværket af nationale kontaktpunkter vedrørende integration og omdannelse af det til et "europæisk integrationsnet", der skal fremme gensidig læring mellem medlemsstaterne	2016-2017	KOM, MS

	Fremme af samarbejde mellem forskellige forvaltningsniveauer, herunder det regionale og lokale niveau, gennem et partnerskab under EU's dagsorden for byerne med fokus på integration af tredjelandsstatsborgere	2016-2017	KOM, MS, lokale/regionale myndigheder
	Støtte til innovative tiltag på lokalt plan gennem målrettet finansiering, bl.a. under programmet "nyskabende foranstaltninger i byerne"	2016-2017	KOM, lokale/regionale myndigheder
	Styrkelse af koordineringen og den strategiske tilpasning af alle relevante EU-finansieringsinstrumenter for at øge EU-støttens indvirkning på den overordnede integration af tredjelandsstatsborgere	2016-2017	KOM, MS
	Styrkelse af samarbejdet gennem målrettede udvekslinger og besøg mellem de ansvarlige nationale myndigheder for alle relevante EU-fonde	2016-2017	KOM, MS
	I forbindelse med princippet om partnerskab og fælles ansvar, større inddragelse af alle relevante aktører, bl.a. gennem støtte til udveksling af erfaringer mellem forskellige aktører om udnyttelsen af ESF-midler til flygtninges integration via det tværnationale samarbejdsnet om migration under Den Europæiske Socialfond	2016-2017	KOM, MS, andre aktører
	Videreudvikling af dokumentation om integration på EU-plan, bl.a. gennem overvågning af integrationsresultater på lokalt plan	2016-2017	KOM, MS, også i samarb. med OECD
	Overvågning af, hvordan der for migranter, der er tredjelandsstatsborgere, sikres social inklusion og samfundsdeltagelse hvad angår grundlæggende rettigheder	2016	EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder